

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF OKULA UYUM PROGRAMI YÖNETİCİ KILAVUZU

2016

GİRİŞ	4
Okula Uyum Programı'nın Uygulanmasında Yöneticilerin Dikkat Edeceği Noktalar	5
Etkinlikler Oluşturulurken Kazanımların Seçilmesi	6
Etkinliklerin Seçimi ve Uygulanması	7
Sürecin Değerlendirilmesi	9
Okula Uyum Sürecinde Yöneticinin Sorumlulukları	10
Okul Tanıma Formu Örneği	12
Örnek Kroki	14

GİRİŞ

Okula uyum kavramı, çocukların yeni ve farklı bir eğitim ortamına geçiş süreçlerini hem tanımlayan hem de bu geçişin hedeflenen sonucu olarak kullanılan bir kavramdır.

Çocuklar yaşamlarının erken dönemlerinden itibaren, yeni ve farklı çevrelere uyum sağlamalarını gerektiren pek çok geçiş yaşamaktadır. Bu geçişlerin belki de en önemlilerinden birisi çocukların eğitim sistemine ilk girişte ve sonrasında farklı eğitim kademelerine adım atarken deneyimledikleri geçişlerdir. Yeni ve farklı bir eğitimsel ortama geçiş, çocukların başa çıkması gereken pek çok durumu da beraberinde getirmektedir. Bu geçiş dönemlerinde çocuklardan; yeni başladıkları eğitim kademesinin akademik beklentilerini karşılayabilmeleri, okulun kurallarının ve öğretmenlerin beklentilerinin farkına varmaları ve akranları tarafından kabul görmeleri beklenmektedir. Bu noktada okula uyum kavramı gündeme gelmektedir.

Çocuklar farklı bir eğitim kademesine başladıklarında genellikle kaygı duyarlar. Çocukların bu kaygıları onların gelişimleri ve akademik başarıları üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmekte ve var olan potansiyellerini gerçekleştirmelerini engelleyebilmektedir. Okula uyum problemleri sadece çocukların okulla ilk tanıştığı okul öncesi eğitim kurumlarında değil, çocukların okul öncesi eğitim kurumlarından ilkokula ve ilkokuldan ortaokula geçişlerinde de yaşanabilmektedir. Okula uyum sürecinde; çocuğun tüm gelişim alanları dikkate alınarak yeni girdiği eğitim basamağındaki ortama adapte olması ve bunun sonucunda da ilerideki sosyal ve akademik başarısının artırılması amaçlanmalıdır. Bu amaçla Okula Uyum Programı, sadece bir haftalık süreci değil; bütün bir eğitim öğretim yılını kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

Bu kılavuz Okula Uyum Programı'nın okul yöneticileri tarafından daha iyi anlaşılması ve programın uygulanmasında destek olacak bir biçimde tasarlanmıştır.

Okula Uyum Programı'nın Uygulanmasında Yöneticilerin Dikkat Edeceği Noktalar

Okula uyumun zaman alan bir süreç olduğunu ve bu süreç içinde ailelerin, öğretmenlerin ve yönetimin iş birliği yapması gerektiğini göz önüne alınız.

1. Okula Uyum Programı'nın tümünü dikkatle okuyunuz.

2. Genel ilkelerinin önemi ve gerekliliđi konusunda bilgi sahibi olunuz.

3. Okulunuzda neler yapabileceğinizi planlayarak çalışma takvimi hazırlayınız.

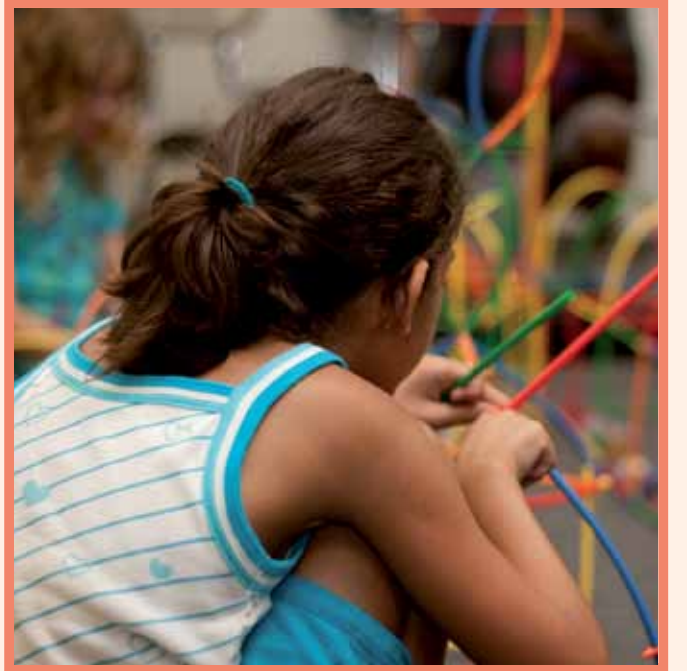
4. Okula Uyum Programı doğrultusunda hazırlanan etkinlikler örnek olarak planlanmıştır. Öğretmenlerin programda örnek olarak hazırlanan etkinlikleri çeşitlendirmesinde, uyarlamasında ve uygulamasında destek olunuz ve bu faaliyetlerin yerine getirilmesini izleyiniz.

5. Okula uyum sürecinde "yöneticilerin sorumlulukları listesi"ni gözden geçiriniz.

Etkinlikler Oluşturulurken Kazanımların Seçilmesi

Kazanımların seçilmesinde çocukların gelişimsel özellikleri, bireysel gereksinimleri ve içinde buldukları çevrenin koşulları göz önünde bulundurulmalıdır.

İlkokula başlayan çocuklara yönelik olarak geliştirilen Okula Uyum Programı; okula hazırlık, okula yerleşme ve okulla bütünleşme süreçlerini kapsayan pek çok kazanım içermektedir. Söz konusu kazanımlar, birinci sınıfta okutulmakta olan; Türkçe, Hayat Bilgisi, Oyun ve Fiziki Etkinlikler ile Görsel Sanatlar derslerine ait öğretim programlarından seçilmiştir. Seçilen bu kazanımlara dayanarak uyuma yönelik etkinlikler hazırlanmıştır. Ancak bu etkinlikler ve kullanılan kazanımlar örnek teşkil etmektedir. Öğretmenler burada yer almayan derslerin öğretim programlarından da kazanım belirleyerek öğrencilerin okula uyumunu sağlayacak nitelikte etkinlikler hazırlayabilirler. Öğrencilerin okula uyumunu etkili bir şekilde desteklemede kazanımların seçimi oldukça önemlidir. Her öğrenci grubu için her kazanım aynı öneme sahip olmayabilir. Bazı kazanımlar okulunuzdaki öğrenciler için diğerlerinden daha öncelikli olabilir. Kazanımların etkinlikler yoluyla öğrencilerin okula uyumunu kolaylaştıracak bilgi, beceri ve tutumların bir ifadesi olduğu unutulmamalıdır. Her öğrencinin okula uyum sağlamak için gereksinim duyduğu bilgi, beceri ve tutumlar farklılık arz edebilir. Bu nedenle kazanımlar öğrencileri merkeze alarak seçilmelidir. Etkinliklere temel olacak kazanımlar seçilirken kazanımlar arasındaki ilişkiler, kazanımların bir-biri üstüne inşa edilebilirliği ve sırası mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Etkinliklerin Seçimi ve Uygulanması

İlkokula başlayan çocuklar için hazırlanmış Okula Uyum Programı'nda okula hazırlık, okula yerleşme ve okulla bütünleşme süreçlerini desteklemek üzere tasarlanmış etkinlikler bulunmaktadır.

Okula hazırlanma sürecine yönelik etkinlikler; anne-babaların, çocuklarının okula uyumunu evde desteklemede kullanabilmeleri amacıyla düzenlenmiştir. Okula yerleşme sürecine yönelik etkinlikler; uyum sürecinde çocukların okulun ve sınıfın fiziki ve sosyal yapısını tanımasına, bu yapı içerisindeki rolleri anlamasına, sonraki öğrenmelerine temel oluşturacak bazı bilgi, beceri ve tutumlar kazanmalarına yönelik olarak hazırlanmış etkinliklerdir. Okulla bütünleşme sürecine yönelik etkinlikler ise özellikle uyum sorunu yaşayan çocuklar gözetilerek hazırlanmıştır. Ders yılı boyunca eğitim ve öğretim programı paralelinde yürütülen ve çocukların kendilerini okulun bir parçası olarak benimsemelerini ve onların okulla sosyal ve akademik gelişimini destekleyecek bağlar kurmalarını sağlayacak etkinliklerdir.

Program'da yer alan okula uyum etkinlikleri, çocukların hedeflenen kazanımları başarmasını destekleyecek şekilde tasarlanmış örnek etkinliklerdir. Bu etkinlikler çocukların gelişimsel özelliklerine, bireysel gereksinimlerine ve içinde buldukları çevrenin koşullarına göre uyarlanabilir veya yeni etkinlikler geliştirilmesinde temel olarak kullanılabilir.

Uyum etkinlikleri seçilirken etkinliğin kazanımlarıyla çocukların gereksinimlerinin örtüştüğünden emin olunmalıdır. Okul yöneticisi; öğretmenlere etkinlik seçiminde, uygulamasında, uyarlanmasında veya yeni bir etkinlik oluşturulmasında kendilerine şu soruları sormaları gerektiğini hatırlatmalıdır:

1. Bu etkinlik çocukların hangi gereksinimlerini karşılamaktadır?
2. Bu etkinlik çocukların okula hazırlanmasına, okula yerleşmesine ve uzun vadede okulla bütünleşmesine katkıda bulunmakta mıdır?
3. Bu etkinlikten sınıftaki hangi çocuklar yarar sağlar?
4. Bu etkinlik uygulanırken sınıftaki hangi çocukların yarar sağlaması için özel çaba göstermem gerekir?
5. Bu etkinliği özel gereksinimli çocukların katılımını sağlamak için nasıl uyarlayabilirim?

Veli El Kitabı, ilkokula başlama sürecinde karşılaşılabilecek sorunlar, bu sorunlara yönelik etkili ve pratik çözüm önerileri ve okula uyum sürecinde ailenin verebileceği destekler konusunda örnekler içermektedir.

Okula Uyum Programı kapsamında çocukların okula uyumunu desteklemek için Veli El Kitabı tasarlanmıştır. Bunların yanı sıra, Veli El Kitabı'nda velilerin çocukların okula uyumunu desteklemesine yönelik etkinlik örnekleri de yer almaktadır. Pek çok veli bu tür etkinlikleri evde çocuklarıyla yapmaya yönelik sınırlı deneyime sahip olabilir. Etkinliklerin nasıl seçileceği, uyarlanabileceği ve uygulanabileceği konusunda velilere açıklamalarda bulunmaları velileri bilgilendirmeleri gerektiği öğretmenlere hatırla-

tilmalıdır. Velilere çocuklarının okula uyumunda oynadıkları önemli role ilişkin farkındalık kazandırmak ve Veli El Kitabı'nı etkili bir araç olarak kullanmaları konusunda onları teşvik etmek uyum sürecinin başarısına büyük katkı sağlayacaktır. Bu nedenle okul yöneticisi velilere yönelik materyallerin dağıtımı ve bu materyallerin kullanımı konusundaki bilgi ve becerilerin kazandırılması kapsamında yapılacak çalışmaları koordine etmeli ve denetlemelidir.

Sürecin Değerlendirilmesi

Yöneticiler değerlendirme sonuçlarını aileler, rehber öğretmenler ve tüm sınıf öğretmenleriyle paylaşmalıdır.

Yöneticiler Uyum Programı'nın uygulanmasına ve Program'ın çocukların davranış ve tutumları üzerindeki etkisine ilişkin süreci gözlemlemeli, sürecin takibini ve değerlendirilmesini sağlamalıdır. Bu gözlemler Program'ın değerlendirilmesinde kullanılmak üzere kaydedilmeli ve Program güçlü ve sınırlı yönleri açısından değerlendirilmelidir. Gözlem

ve değerlendirme sonuçları sonuçları, aileler, ilköğretimde görevli tüm öğretmenler ve varsa, okul öncesi öğretmenleri ile de paylaşılmalıdır. Yöneticiler, öğretmenlerden gelen etkinlik değerlendirmelerini inceleyerek oluşturduğu yıl sonu raporunu bir sonraki eğitim öğretim yılına aktarmak amacıyla dosyalayıp, mesleki çalışmalar kapsamına almalıdır.

Yöneticiler, öğretmenlerden gelen etkinlik değerlendirmelerini incelerken kendilerine şu soruları sormalıdır:

Okula Uyum Programı kapsamında uygulanan etkinlikler;

1. Öğrencilerin hangi gereksinimlerini karşılamada başarılı oldu?
2. Öğrencilerin okula hazırlanmasına, okula yerleşmesine ve uzun vadede okulla bütünleşmesine katkıda bulundu mu?
3. Hangi öğrencilerin en fazla yararlanmasını sağladı?
4. Hangi öğrencilerin sınırlı düzeyde yararlanmasını sağladı?
5. Uyarlamayla okuldaki özel gereksinimli öğrenciler için uygun hâle getirilebilir mi?

Uyum Sürecinde Yöneticinin Sorumlulukları

Uyum sürecinde okul yöneticisinin süreç öncesi, sırası ve sonrasında gerçekleştirmesi gereken pek çok sorumluluk vardır. Bu sorumlulukların bazıları şunlardır:

1. Öğretmenler kurulunda gündem maddelerine Okula Uyum Programı'nı almak.

2. Okulun mevcut durumuna göre, öğretmenler kurulunda; okul müdürü başkanlığında, müdür yardımcısı, okul rehberlik öğretmeni (psikolojik danışman), okul öncesi, 1. sınıf ve 4. sınıf öğretmenlerinden oluşan; "Okula Uyum Süreci Komisyonu"nu kurmak.

3. Komisyonda yer alan tüm paydaşların görev tanımlarını yapmak, komisyon üyeleri arasında eş güdümü sağlayan etkin bir lider ve koordinatör olarak yer almak.

4. Okula Uyum Programı'nı okulun şartlarına uyarlayarak öncelik verilen kazanımları, uyarlanan ve geliştirilen etkinlikleri ve diğer materyalleri içeren bir "Okula Uyum Programı Dosyası" oluşturulmasını sağlamak.

5. Veli Broşürüne okul tanıtıcı bilgileri ve okul krokisinin yerleştirilmesini sağlamak (Bkz. Ek 1 ve Ek 2).

6. Okula Uyum Programı kapsamında okulda yürütülen etkinlik ve faaliyetlerin uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek, Program'ın başarısına ilişkin öğretmenlere dönütler vermek, öğretmenlerden etkinliklerin değerlendirilmesine ilişkin dönüt almak ve her yıl programda gerekli düzenlemelerin yapılmasına önderlik etmek.

7. Okul ve okul dışı kaynakları uyum sürecinin işleyişinde etkin kullanmak.

8. Eğitim ortamlarının çocukların uyumunu kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesinde öğretmenlere destek olmak.

9. Öğretmenlerin uyum sürecinde gereksinim duydukları ortam ve materyallerin sağlanmasında etkin rol üstlenmek.

10. Velilere yönelik okulu tanıtıcı (Okula Uyum Programı, okul personeli, öğretim programı, öğrenci takip hizmetleri, iletişim, ulaşım, sosyal etkinlikler, görev dağılımı vb. konuları içeren) toplantı düzenlemek.

11. Çocukların geldikleri ve gidecekleri kademedeki eğitim kurumlarının yöneticileriyle iletişim ve iş birliği içinde olmak. Gelen çocukların ve velilerin özellikleri, gereksinimleri, güçlü ve gelişmeye açık yanları hakkında alt kademedeki eğitim kurumlarının yöneticilerinden bilgi almak. Okuldan mezun olan çocukların ve velilerinin özellikleri, gereksinimleri, güçlü ve gelişmeye açık yanları hakkında üst kademedeki eğitim kurumlarının yöneticilerine bilgi vermek.

12. Veli El Kitabı, Etkinlik Kitabı ve Broşür gibi materyallerin okula kayıt ve uyum haftasında ailelere dağıtımının koordinasyonunu sağlamak.

13. Gerek duyduğu zaman öğretmenlere ve öğrencilere ihtiyaçlarına yönelik anketler uygulamak ve bu anketlerin değerlendirilmesinin takibini yapmak, sonuçları ilgili kişilerle paylaşmak ve sonuçlar doğrultusunda çözümler üretilmesini sağlamak ve denetlemek.

14. Okul web sayfasında uyum süreci ile ilgili bölümleri güncel tutmak.

15. Fiziksel olarak okul ortamının Okula Uyum Programı'na hazır hâle getirilmesini sağlamak.

16. Okula yeni kayıt olan öğrencilerin Okula Uyum Programı'na katılımının sağlanması için gerekli önlemleri almak.

Okul Tanıma Formu Örneği

(Form okul müdürlüğünce okula göre düzenlenmelidir.)

MEB

OKULU

(Okulun adresi yazılacak)

Okulumuzun Vizyonu: (Her okulun kendi eğitim vizyonunu açıklayan metin)

Okulumuzda Kim Kimdir?
(Personelin Adı ve soyadı)

İletişim Bilgileri
(Telefonu ve E-Posta Adresi)

Okul Müdürü

Müdür Yardımcıları

Anasınıfı Öğretmenleri / 1. Sınıf
Öğretmenleri / 5. Sınıf Öğretmenleri

Branş Öğretmenleri

Okul Rehberlik Öğretmeni (Psikolojik
Danışman)

Kütüphane / Kütüphane Sorumlusu

Okul Aile Birliği

Okul Servisi Komisyonu

Diğer Personel (hemşire, yardımcı
hizmetli, kantin işletmecisi, vb)

Okulumuzun öğrencilerimizden temel beklentileri nelerdir?
(Her okul en önemli gördüğü beklentileri maddeler hâlinde sıralamalıdır.
Okulun işleyişine yönelik temel okul kuralları gibi.)

Okulumuzun velilerimizden temel beklentileri nelerdir?
(Her okul, en önemli gördüğü beklentileri maddeler hâlinde sıralamalıdır.)

Not:

Okul yöneticisi hangi durumlarda kime başvurulacağı bilgisini forma ekleyebilir. Formda mutlaka kurumun iletişim bilgileri yer almalıdır. Okul personeli dilerse kişisel iletişim bilgilerini de paylaşabilir. Personelin fotoğraflarının kullanılması önerilir. Okulla ilgili görseller forma eklenebilir.

Örnek Kroki

